

„Te vagy az Eljövendő, vagy mást várjunk?”

Keresztelő János tanítványai keresik meg Jézust, Mesterük megbízásából, nem sokkal azután, hogy az Úr feltámasztotta a naini ifjút. A próféta börtönben van, csak azért, mert Isten törvénye szerinti életre inti a fejedelmet is. Nem mellébeszél, kimondja aényt, aki fejedelmként alattvalói életének törvényes kereteit kellene felügyelje, nem élhet törvénytelen módon, mert akkor nincs jogalapja uralmának. Az uralkodó válasza János intő szavaira a börtön, amitől Heródes azt reméli, hogy János igaz szavait is elzárhatja a néptől, akik előtt a bebörtönzött teljes hitelességgel bír. A világi hatalom már akkor is használt eszköztárának megfelelően börtönbe kell zárni a kényelmetlen személyt, s „börtönbe kell zárni a szavakat” is, Ma sincs ez másként. Napjainkban is szembesülünk a valósággal, milyen nagy eszköztára van az elhallgatásnak, közösségi oldalokról való letiltásnak. Minden hatalomnak, hatalommal bíró embereknek vannak elhallgatni való dolgai.

Keresztelő János, akinek egész élete arról szólt, hogy „készítsétek az Úrnak útját...”, aki örömmel látta, mekkora sokaság vonul ki a Jordán folyóhoz, s keresztelkedik meg, megszabadulva bűneitől, fájdalmasan tapasztalja meg, hogy elfogytak körülötte az emberek, s csak leghűségesebb tanítványai maradtak a közelében. Ők jelentik számára a kapcsolatot a külvilággal. A Jordán vizénél hozzá járuló sokaság nem tette elbizakodottá, mert tudta, hogy ő az útkészítő, s egyedül a Megváltó mondhatja el: „*Én vagyok az út, az igazság, és az élet!*” A börtön bizonytalanságában a bizonyosságot kívánja elnyerni, megerősödni a hitben, hogy van értelme

a szenvedésének. Mer őszinte kérdéssel fordulni Jézushoz, hisz szomorú helyzetében csakis Tőle várhat igazi segítséget, útmutatást. Ennek a magatartásnak kimondhatatlanul nagy példaértéke van. Bizonytalanságból, elbizakodott, és Isten törvényét megtagadó hatalmasokból nem kevés van napjainkban is. Sátáni módszerekkel kiépített hálózattal képesek emberek ezreit, százezreit megteveszteni, akik aztán abban a hitben, hogy valami nagyszerű dolognak a részesei, tüntetnek, követelöznek a köztereken. Azt hiszik a „diktatúra”, elnyomás, hazugság ellen vívniak küzdelmet. Jól megfizetett hangadóik is vannak, akik gon-

Jégtemplom a Magas-Tátrában

doskodnak az emberi tévhitnek életben tartásáról. Csak azt hallgatják el, hogy a diktatúrában nem voltak tisztességes választások, mert csak egy jelöltet lehetett választani. Keresztelő János azonban nem hívja a királyi palota elleni tüntetésre híveit, mert tudja, az igazi megoldás Isten kezében van. Tőle kell azt kérni, s várni, nem a hatalmasok cserélődésétől. Jánostól nem a hűség szolgáló, de ennek ellenére méltatlanságot

szenvedő, és hitében megingott ember szavait halljuk, aki kétségbe vonja Isten jóságát, hanem egy élő hitű ember szavait, aki szükség esetén kész tovább várni a Megváltó eljövételére.

Jézus válaszában nem ígérget, hanem az évszázados próféciák beteljesedésének tényét tárja a küldöttek elé. A tények magukért beszélnek, csak meg kell látni azokat. Napjainkban is sokan vezetőik, hatalmasok cseréjétől várják a gondok megoldását, a háborúságok megszüntetését, a „boldog és biztonságos jövőt”. Sokan hajlamosak arra,

Még rendelhető!

A Szeretnaptár 2025-ös kiadása és a Református Újság a 2025-ös évre még rendelhető szerkesztőségünk címén.

076 74 Drahňov - Deregyő 216,

Tel.: 0908 035 094,

e-mail: ladislavcsoma@gmail.com.

A megrendeléseknek beérkezésük sorrendjében teszünk eleget.

Csoma László

hogy méltatlankodással, ellenségeskedéssel, gyűlölködéssel akarjanak jobb életkörülményeket teremteni, ahelyett, hogy a kegyelem Urától kérnék azt. Sajnos még a keresztyén ember is hajlamos arra, hogy elhiggye a hitetők hangoskodását, s elfeledkezzen arról, hogy ezek a hitetők időben és bölcsességben korlátolt, sokszor nagyon is önző

emberek! Jézus, Keresztelő János követéinek adott válasza minket is tisztánlátásra tanít. Arra, hogy a tényekre, az Ő gyógyító tetteire figyeljünk, amelyek megerősítenek hitünkben, s megtartanak lelki tisztánlátásunkban és békességünkben!

Csoma L

Közeledő vagyok! És akkor...?(!)

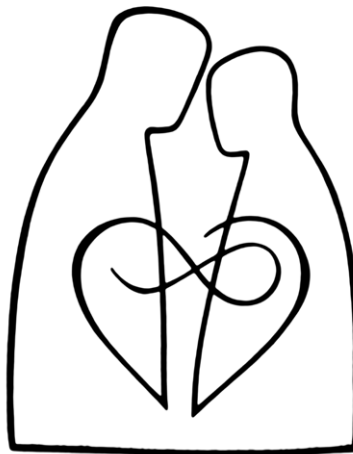
„Az Úr közel!” (Fil 4, 5b.)

Olvastam nem is olyan régen valahol, hogy napjainkban ritka dolog illedelmesnek lenni, hogy néha az emberek félreértik, és azt hiszik, hogy flörtölsz velük. Semmiképp sem szeretném, ha öndicséretnek hangzana, de én ezt gyakran tapasztalom, főleg, ha mint nő egy férfinak előnyt adok akár a forgalomban, akár egy ajtó kinyitásánál, mert az ő keze tele van, nekem pedig nem gond kinyitni az ajtót... ilyenkor, néha elkapok egy-két félreajtott (félreérthető) mosolyt, esetleg egy „köszönöm”-öt, s van, hogy rövid beszélgetés követi/zárja a pillanatot.. Fogalmazzunk úgy, hogy ritkaságnak, és a „nap fénypont”-jaként élhetünk meg bizonyos megnyilvánulásokat, melyek korunkban sajnos kihálóban vannak... Az előzékenység, az önzetlenség, a figyelem, a „tessék-köszönöm-szívesen-nincs mit” szókapcsolatok nagyon ritkán jelennek meg teljességükben, mert.. mert mindenki valahová rohan, mert a telefonját nézi helyetted, észre sem vett, észre sem akar venni, s ha észre vesz, már nem is tudja, hogyan viselkedjen, esetleg köszönjön.. Természetesen, mint minden alkalommal: tisztelet a kivételnek! S egyre nagyobb tisztelet. Meg kell, hogy mondjam, nem véletlen, ha az emberek „félreértik” az ildomoságot, és is hajlamos vagyok rá, hiszen csak időnként élem meg... Néha rá-ránézek egy egy illetőre, hogy ismerjük-e egymást, amikor előre enged, vagy csak egy újabb kellemes meglepetésben van részem...

Nem egyszerű helyt állni ebben az illedelem-mentes világban. Valahol úgy érzem, hogy olyan szinten beléneveltek a tisztességes illedelmességet (mind a barátok, mind a felebarátok iránt), hogy nem tudom levetni magamról. Őszintén szólva, sokszor csodálkozom, hogy mindazok után, ahogyan az emberek a mindennapok-

ban viselkednek egymással, még mindig van erőm-kezdem-mosolygós arcom kinyitni másoknak az ajtót, és előreengedni egy férfit (is), felvenni a leesett aprópénzt, és visszaadni gazdájának, megköszönni/integetni, ha én kaptam jót. Úgy gondolom, hogy ez jórészt nevelés, egyéniség, de nagyrészt akarat, döntés kérdése is. Egyszerűen, ha az ember feladja élete azon részét, mely az emberekhez közelebb viszi, akkor feladta a „küldetését”. Márpedig a mi küldetésünk az, hogy életünk példájával hirdessük, mutassuk, milyen jó az, ha az Úr a mi életünk része. S ezt nem csak úgy, „tessék-lássék”, hanem örömmel: „Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét

Simon András grafikája

mondom: örüljete.” (Fil. 4, 4) S az is érdekes, ami ez után következik: „A ti szelídségeitek legyen ismert minden ember előtt.” (5) Szóval, van itt feladat bőven. Viszont nem jó az sem, ha ezt „üres” feladatként éljük meg. Törekednünk kellene arra, hogy ez természetes megnyilvánulás legyen számunkra, nem pedig valamiféle teher, kényszer, „tudjuk le” dolog. S rögtön bátorítást is kapunk hozzá: „Az Úr közel.” – ezt érthetjük úgy is, hogy hamarosan eljön, de úgy is, hogy itt áll mellettünk, fogja a kezünket, ha bármi

gond lenne, majd ő támogat és megvéd. Majd folytatja: „Semmiért se aggodjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt; és Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.” (Fil 4, 6-7) Szóval, legyen szó egyszerű mindennapi kapcsolatról, vagy egy bonyolultabb problémáról; legyen az imádság vagy könyörgés, majd hálaadással forduljunk a mi Urunkhoz, és az Ő békessége, mely mindent felülmúl, megoldja a gondjainkat az Ő szent Fia által. Kell ennél több? – hangozhatna ez a kérdés, mint egy jó reklám záró kérdése. Nem, a keresztyén embernek ennyi elegendő, hiszen nincs hatalomteljesebb ígélet és biztonság, mint a jó Isten szeretete és békessége.

„Egyébként pedig, testvéreim, ami igaz, ami tisztességes, ami igazságos, ami tiszta, ami szeretetreméltó, ami jóhírű, ha valami nemes és dicséretes, azt vegyétek figyelembe! Amit tanultatok és átvettetek, hallottatok és láttatok is tőlem, azt tegyétek, és veletek lesz a békesség Istene.” (Fil 4, 8-9). Ez a pár vers pedig, mintha kicsit „feltételeket” szabna a tisztelt olvasónak. Mindehhez, amit megírtam, ehhez tartásotok magatokat, s ha mindezt megtartjátok, akkot veletek lesz a Mindenható Isten. Semmi különleges nincs abban, hogy ha jót szeretnél, Te is tégy jót. Ha rendet szeretnél, akkor Te is tartsd be a szabályokat. Mindez pedig nem azért van így, hogy megnehezítse a dolgainkat, hanem azért, hogy megtanuljunk, a nehezen megszerzett kincs nagyobb értékkel bír a mi életünkre nézve. Mindenkinek megvannak a gyenge pontjai. A jó Isten ehhez mérten adja a feladatokat. Sokszor próbára teszi határainkat, tűrőképességeinket. De ezt semmiképp sem azért teszi, hogy bennünket elbizonytalanítson,

hanem épp ellenkezőleg, hogy meg-
lássuk, az Ő segítségével minden le-
hetséges! Mert, ugye, Őt kérjük, mikor
elgyengülünk, s Ő hozzá fohászko-
dunk, amikor a mi erőnk már kevés..
S hogy el ne feledjük az előző verseket:
mindezen dolgainkat úgy végezzük,
hogy közben örülünk... ☺ Nem mind-
egy tehát, hogy a ránk bízott feladato-
kat, a velünk történő nehézségeket
hogyan viseljük, s közben mit érzünk,
mit mutatunk a külvilág felé. El bírom
képzelné, mi minden kavargog most a
fejedben, Kedves Olvasó... Hogyan
mosolyogjak, amikor ilyen-olyan ne-
hézségek történnek velem? Ugyan, ho-
gyan juthatna egyáltalán eszembe
akkor örülni, amikor olyan nehéz?
Hogyan kérheti ezt egyáltalán a mi
Urunk? S mielőtt átesnénk a ló másik

oldalára, álljunk csak meg. A mi
Urunk Mindenható! Ő ismeri minden
gondunkat-bajunkat, erőtlenségein-
ket, veszteségeinket és kísértettsége-
inket. S mégis azt mondja: örüljetek.
Mégpedig azért, mert bármi baj is tör-
ténik, van kiút. Ahol egy ajtó bezárul,
ott kinyílik egy másik. Ő pedig erőt és
vigasztalást ad, csak soha ne felejt-
sük el Őt kérni és meghallani, meghallgat-
ni.

Pont ezért, közel kell lennünk egy-
máshoz, testvéreim a Jézus Krisztus-
ban! Közel kell lennünk hitben, lelki-
ekben, „ott lenni” a másiknak, amikor
szüksége van ránk. Akár egy ajtónyí-
tással, akár egy beszélgetéssel, akár
egy simogatással, akár hallgatással és
egy mosollyal. A mi küldetésünk az,
hogy léleekben a „helyünkön” legyünk,

naponként töltekezzünk, hogy az
öröm természetes dolog legyen az éle-
tünkben, hogy a kihívásokat „tessék
parancsolni, miben segíhetek” modjá-
ra, mondhatni „flörtöléssel” fogadhas-
suk, ne pedig megterhelésként éljük
meg. S hogy meg legyen az adok-kapok
egyensúly: amikor viszont nekünk
van szükségünk segítségre, akkor tes-
sék szépen azt is alázattal és figyelem-
mel fogadni, elfogadni!

A mi jutalmunk pedig a „jó viselke-
désért” = az Isten közelsége által ér-
zett békesség! Minél tovább haladunk
életkorunk létráján, annál inkább
egyetértünk „öregapáinkkal”, akik
azt mondták, csak egészség, békesség
és szeretet legyen, gyermekek, a töb-
bit megoldjuk”. Úgy legyen!

Csoma Annamária

Mi marad utánunk?

Sokat foglalkoztató szöveg kering a közösségi médiá-
ban arról, hogy a halálunk után mennyi fölösleges kacat
marad utánunk. Amit a családtagok egy darabig még ta-
nácstalanul tologatnak, tesznek-vesznek, dobozokba pa-
kolnak, tárolnak, majd amikor megszületik bennük a vég-
ső elhatározás, új gazdákat keresnek a különféle
tárgyaknak: ruháknak, könyveknek, egyebeknek.

Lelkészként már több esetben szembesültem hasonló
helyzettel, amikor a családtag elhunyt rokona majdhogy-
nem teljes könyvtárával, zsákokba pakolt ruhatárával állí-
tott be. Mi pedig ilyenkor
új gazdát keresünk, és to-
vábbadjuk a feleslegessé
vált holmikat. A könyvek
új polcokra kerülnek, a ru-
hákat mások szekrényeibe
helyezik. Olyan ez, mint
valami örökös körforgás.

Volt, hogy túlpörgő lom-
talanítóba futottam bele,
aki az édesanyja bekerete-
zett fotóival állított be. Itt
hagyná. Tegye valahová. Elkomorodtam, majd némi-
képp kedvetlenül arra kértem, hogy az unokáknak, dédu-
nokáknak is hagyjon valamit „a mamából”. Ne fosszák
meg magukat teljes mértékben az emlékektől. Mert senki
más nem fog úgy tekinteni a nagyfi fényképére, mint ők, a
család.

Az illető nézett, láttam, egészen másra gondol. Talán a
gyerekeire, akiknek a mama képe már csak kidobni való
lom, fölösleges kacat. Azóta is bízom benne, találtak neki
egy helyet a falon. Vagy legalább a fiókban. És a szívükben.

Szóval szorongat a kérdés: mi marad utánunk? A né-
hány lomtalanításra váró, ide-oda tologatott zsákon túl?
Miben áll az örökségünk? Mit hordoz magában belőlünk a
családtag, a házastárs, a gyermek, az unoka, amikor már
nem leszünk? Amiről az eszükbe juthatunk.

Nehéz ügy, mert a modern kor embere elszakadni lát-
szik az emlékeiktől. A felújítás után nem kerülnek vissza a
családi képek és a házi áldás a falakra. Helyettük angol fel-
iratokat tartalmazó dekorációk töltik meg az otthonokat.
Tömegáruk elmés műanyagfeliratait – sweet home, love,
home, my family, stb - nézzük évtizedekig. Angol tanulás
kezdőknek... A családi fényképek a hú trendkövetőknek
kacattá válnak, ezért eldugva, elfelejtve, fiókok, dobozok
mélyén, rég lapozott albumokban, digitális eszközök
könyvtáraiban várják, hogy újra felfedezzék őket.

Van azonban, amit nem
dughatunk el, bárhová si-
lányul a világ. Az arcun-
kat, az arcvonásainkat,
melyeket szüleink, nagy-
szüleink is egykori felme-
nőiktől örökölték és hagy-
tak örökölni nekünk.
Sokszáz éve tartó láncolat
jelei ezek a jellegzetes és
egyedi arcvonások, mely-
ben mi, és gyermekeink,

unokáink vagyunk a soron következő láncszemek.

Ma már érteni vélem a nagynénik, nagybácsik egykori
elismerő bólintását: „igazi kis Fábían ez a gyerek!” Amikor
viszontlátják benned, az arcodban apádat, nagyapádat, az
ősöket. Önmagukat. Ez a legtöbb, amit kaphatunk, és to-
vábbadhatunk. Azok a családi arcvonások, amiket letöröl-
hetetlenül és megváltozhatatlanul magunkon hordunk
egész életünkben és amelyek láthatatlan egységbe ková-
csolnak a világon szerteszét futott, elfeledett rokonainkkal.

Ez marad belőlünk. Képek, tárgyak, emlékek. Ez az
örökségünk, amit itt hagyunk, hogy az utánunk jövők is
emlékezhesenek. Akkor is, ha szétosztják a holminkat:
könyveinket, ruháinkat, fölös tárgyakat. Mert a génekből,
arcvonásokból, képekből és emlékekből velük mara-
dunk.

Fábían Tibor

Gyülekezeteink Tételeiből

Isten Báránya jövel, mutasd szelídséged

Advent Abaújban és Tornán

Advent várakozás Isten Bárányának eljövételére. Várakozás a karácsonyra, amikor Ő eljött hozzánk. Megszületett a szelíd kisded, a kis Jézus. A világ egyre jobban kisajátítja ezt az ünnepet. A fogyasztás kerül egyre erősebben előtérbe, a lényeg pedig háttérbe tolódik. Abaújban, de biztos nem csak itt, egyre többen érzik, hogy újra fel kell fedezni az advent igazi átélését. A teljesebb átélésben segíthet bennünket az egyre több közös adventi alkalom és tevékenység. A teljesség igénye nélkül három abaúj-tornai eseményt említek meg.

Az egyik ilyen alkalom Szádelőben volt. Itt zenés istentisztelet keretében Molnár Árpád, szépsi lelkipásztor és az Abaúji Kamarakórus közösen hozták el az advent üzenetét. Őket az Abaújszinai Hagyományörzők követték, akik a zene hangján az adventi népi hagyományokat elevenítették meg. Az alkalom tovább erősítette a testvéri szeretet a jelenlévőkben.

Igazi ajándék volt a Szenci Molnár Albert születésének 450. évfordulójának alkalmából előadott zenés-irodalmi összeállítás Tornán. Süll Kinga zongora- és Pastorek Ferdinánd hegedűjátékával színesítve, Matusek Attila színész olvasott fel történeteket a zsoldárfordító kalandos életéből. Az előadás folyamán a közreműködésből nem maradtak ki a jelenlévők sem, akik közös zsoldármondásokkal kapcsolódtak be az előadásba. Így lett még átéltebb az esemény és az egész advent.

pf

Abaújszinán és Szepsiben Écsi Gyöngyi előbb a teremts történetét mesélte, és énekelte el. Ezt követte a Megváltó eljövételének története. A koncert befejezése után a jelenlévő gyerekek közelebről is megismerkedhettek a lelkipásztornő és művésznő hangszereivel és nagy örömeikre lehetőség kaptak ki is próbálni őket.

Bethlen Kata Szavalóverseny

Nagykorúak lettünk! Hiszen immár 18. éve hagyományosan advent II. vasárnapján egybegyűlnek a kisképzési kultúrházban egyházmegyénk gyülekezeteinek azon gyermekei, ifjai, fiatal felnőttjei, (összesen 43 fő) akik egy-egy istenes vers elszavalásá-

val lépnek fel a színpadra a Bethlen Kata Szavalóversenyen. Egyházmegyénk egyetlen református intézményéből, az Édenkert bölcsőde és óvodából az idén is szép számmal készítettek fel, és hoztak el ügyes pedagógusok, nagyon ügyes gyermeke-

ket. Szebben világítottak, kedvesebben melegítettek szívet, lelket, mint az adventi gyertyák fényei. Ahogy minden szavaló, aki jött Perbenyikből, Örösből, Kisgéresből, Nagygéresből, Ágcsernyőből, Bodrogszenteseből vagy akár Nagykövesdről, fényt hoztak az ünnepbe, „kiáltó szók” voltak a pusztaiban, sokszor, sajnos lényegét vesztett adventünkben. Ezt hangsúlyozta ki Nt. Kendi Csaba esperes úr is igei köszöntésével az együttlét elején.

„Aki színpadra lép, azért teszi, mert adni szeretne valamit. Adni egy élményt, tolmácsolni egy számára fontos üzenetet” – mondta a zsűri elnöke, Furik Csaba. De a másik két zsűritag is, Nagy Gabriella és Kiss Otília tanárnők (ezúton is köszönet és hála, hogy évről évre hallgatják meg örömmel, mosollyal, hozzáértéssel a szavalókat), meg az a kb. 150-200 főnyi közönség, a szülők, nagyszülők, érdeklődők, szervezők, akik eljöttek, mindnyájan kaptak valamit. A szavalók a színpad varázsán túl buzdító és elismerő tapsot és egy kis emléket is, a többiek pedig egy olyan meghitt délutánt, ami az advent ünnepében segített ilyen módon is egy kicsit lélekben elcsendesedni és az Úr Istenre jobban odafigyelni. Hála és dicsőség az Úrnak, hogy évről évre, immár 18. alkalommal megajándékoz minket advent II. vasárnapján egy ilyen élménnyel.

Blanár Erik, Blanár Gabriella

Az első hónapban Pozsonyban...

Az Aliánsz Imahét keretén belül templomunk adott otthont a nyitó alkalomnak Pozsonyban, ahol e sorok írója szolgált igehirdetéssel az IKor 13,4 alapján. A meghitt imaközösség keretén belül adtunk hálát az Úrnak, hogy Istenünk nagy irgalmából kü-

ros keresztyén közösségei a ferences templomában találkoztak az ökumenikus imahét alkalmából. Ludovít Pokojný, a pozsonybesztercei plébános és a Pozsonyi-Nagyszombati Főegyházmegye Ökumenikus Tanácsának elnöke fogadta az egybegyűlteket,

kezet lelkésze az 5Móz 6,4-5 és Mt 4,4 alapján rövid igemagyarázatot tartott, amit a Mária Rádió élőben közvetített. Megerősítő pillanat volt mindannyiunk számára, amikor közösen mondtuk felekezeten kívül együtt megharcolt hitünk 1700 éves hitvallá-

dött a mi életünk személyes hitünkért, hiszen Fiában szeretetével hajolt le az egész világ felé. Az Úr szeretetéért van új életünk, amit az olaszországi protestánsok – valdensék több száz év alatt tapasztalták, hogy az Istenbe vetett hit, mint a Szentlélek ajándéka, az a küzdelmes élet része. Pozsony Vá-

majd a ferences rendházfőnök, Jakub Martaus, köszöntötte egyházi képviselőink mellett az evangélikus, a baptista egyház képviselőit, a Szlovák Aliánsz Szövetség titkárát, valamint P. Thomas Tulung, verbista testvért, aki Indonéziából érkezett Pozsonyba és végzi a ligetfalui missziót. A gyüle-

sát, a nicea-konstantinápolyi hitvallást, ami a mai világban már egyáltalán nem természetes.

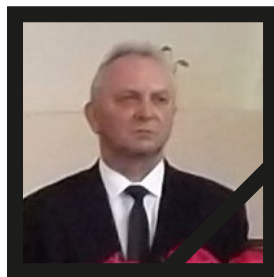
A célunk egy legyen a fővároson belül és kívül is: Küzdjünk a hitért, azzal az Úrral, Aki harcol értünk. (Id. IIMóz 14,14)

Buza Zsolt

Ing. Molnár László (1963-2024)

Tudjuk, földi életünk kezdete és annak vége Mindenható Istenünk kezében van, s az örök élet reménységében nekünk mindig készen kell lennünk a Vele való találkozásra, de mindenkor ledöbbsent, amikor valakit váratlanul, nem idősként, elszólít mellőlünk Teremtőnk. Ekkor eszmélünk rá igazán az Ige szavaira, ahogy a Jakab 4,14-ben olvassuk: „*azt sem tudjátok, mit hoz a holnap. Mert a ti életetek olyan, mint a lehelet, amely egy kis ideig látszik, aztán eltűnik.*” Nem egész három év után, 62. életévében, ismét így veszítette el újabb hűséges gondnokát az Abarai Református Gyülekezet Ing. Molnár László személyében 2024. november 30-án. Akik ismerték őt, tudják, hogy a rábízott feladatokat, szolgálatokat teljes odaadással, lelkiismeretesen vállalta és végezte. Így tette ezt családjában családfőként, gyülekezetünkben gondnokként, munkahelyén több villanyerőmű kulcsfontosságú embereként, faluközösségünkben alpolgármesterként, egyházmegyénkben zsinati világi képviselőként. Ahogy mondani szokás, minden követ megmozgatott, hogy „mindenek szép rendben történjenek”. Urunk akaratát elfogadva, a boldog feltámadás reménysége alatt, így vettünk búcsút tőle 2024. december 3-án.

A Gondviselő Szentlélek Isten vigasztalása, áldása és békessége legyen a gyászolókon és emlékezőkön!
-b. a.-

Megemlékezés

Éveken keresztül érkeztek Szerkesztőségünkbe a kézzel írott tudósítások Rozsnyóról. Aztán elmaradtak az írások, és mindeddig nem érkezett hír Mixtaj Johanna testvérünkről. A napokban levél érkezett Klobušník Sarolta testvérünktől a következő tartalommal:

„Tavaly, 2024. Február 27-én hunyt el szeretett testvérünk az Úrban, Mixtaj Johanna. Sokrétű, áldozatos közösségi tevékenysége révén nagy úrt hagyott maga után.”

Az évforduló kapcsán a rozsnyói testvérek megemlékező sorait közöljük.

„Kezrede bízom lelkemet, te váltasz meg engem, Uram, igaz Isten” Zsolt.31,6

Egy éve már, hogy örökre távozott az élők sorából Mixtaj Johanna (1944-2024), a hűséges presbiter, szolgálatkész testvér, a Rozsnyói Református Iskola alapító pedagógusa. Számos éven át lelkes tudósítója volt a Kálvinista Szemlének és a Református Újságnak, és fáradhatatlan társszerzője a Szeretetnaptárnak.

Hosszú, súlyos, de békességgel viselt betegsége után, 2024. Február 27-én, 80. Életévében hívta haza Megváltó Ura.

Drága emlékét el nem múló tisztelettel őrzi a Rozsnyói Református Gyülekezet és a Biblia-kör testvéri közössége. Soli Deo Gloria!

Szerkesztőségünk nevében Istennek adunk hálát Mixtaj Johanna testvérünk életéért és szolgálatáért!

Csoma László, főszerkesztő

200 éve született

Jókai Mór

(Komárom, 1825. február 18. – Budapest, 1904. május 5.)

Ásvai Jókay Mór néven született az egyik legnépszerűbb magyar író, aki több évtizedes pályafutása alatt olyan tehetséggel szötte egybe a valóságot a mesélés tudományával, hogy a legunalmasabb témák is megleveledtek a tolla alatt.

Evangélikus, majd később református oktatásban részesült, és már diákkorában kiderült, hogy nemcsak a festészethez és szobrászathoz, de az íráshoz is volt adottsága. Nem csupán a nemességet ismerte, hanem az alföldi parasztság is érdekelte. Amikor Kecskeméten tanult, házigazdája többször elkocsizott vele a tanyavilágba, ahol hosszabb időt töltöttek az egyszerű emberekkel, és megismerte a tanyasiak életét is. Bár jogi tanulmányait sikerrel végezte, mégis inkább a művészvilág fogta meg. A budapesti írók társaságába Petőfi Sándor vezette be. Írásait gyakran és szívesen közölték, mert könnyen olvashatók, érdekesek voltak. Már egészen fiatalon, 22 éves korában az *Életképek* című lap szerkesztője lett, amelyben a szabadságharc után a politikáról írt. Petőfivel sokáig szoros barátságot ápolt, amíg az és Jókai családja fel nem háborodtak azon, hogy a nála 8 évvel idősebb színésznőt, Laborfalvy Rózát vette feleségül. A házassága azonban tartósnak bizonyult, Róza bújtatta, majd menlevelet szerzett férjének, hogy megmentse 1848-as Szabadságharc felelősségre vonása elől. Ennek az időszaknak állít emléket *A kőszívű ember fiai* c. regényével, amelyben a szabadságharcot, és annak „utóéletét” is, az ember szemszögéből mutatja be, ezt a karakterek sorsának részletes leírásán keresztül teszi fájdalmasan átélhetővé. Bár 34 másik íróval felkerült a „halállistára” (egy ügyész állította össze azoknak az íróknak és költőknek a névsorát, akiket szerinte ki kellene végezni), mégis megmenekült, mivel a bíróság úgy döntött, hogy az írók és költők a nép „visszhangja” voltak, nem pedig a konfliktusok felbujtói. Éppen ezért kis ideig különböző álneveken írt, újságokban főszerkesztő helyett csak főmunkatárs lehetett, még ha valójában az is volt a munkaköre.

Sokfelé utazott, ezeket az élményeit több regényébe is beleépítette, a tárgyasságokat, mint Erdélyt és Felvidéket is, részletesen és érdekfeszítően szemléltette. A *Lócsei fehér asszony* c. regénye például szinte teljes egészében a Felvidéken játszódik, ez a történet tette híressé a Lócse főterén álló kalitot (ahová a rossz életű embereket zárták egy-egy napra, megszegyenyítés céljából), bemutatta Krasznahorkát, a dobsinai jégbarlangot, templomokat és az akkori ember aktuális szokásait. Írói képzeletének köszönhető a vár „híres” halottja, Serédy Zsófia halála-

ban felemelt keze – a valóságban a különböző természeti hatásoknak (szellőzés, meszes víz stb.) köszönhető mumifikálódott test kiemelésekor eltörték a kezét, és ezért „mozdult el” a holttest keze, de a legenda fennmaradt. Amikor ismét látogatható lesz a vár, érdemes majd megnézni a kiállításokat, termeket, s meghallgatni a hely történetét.

Jókai országgyűlési képviselő is volt, műveit külföldön is szerették, és számos kitüntetésben részesült. Haláláig hűséges férje volt Rózának, még a lányát is örökbe fogadta. Nyaralót építtetett, amit hitetlenkedve fogadtak a kortársai, ugyanis akkoriban írói pályából nem lehetett túl bőségesen élni, bár gyakran zálogosította el a holmijait, mivel visszatérő pénzzavarral küzdött. 1858-ban megalapította az Üstökös c. humorlapot, amely az olvasók által beküldött vicces történeteket átdolgozva közölte. Felesége ha-

lála után a nevelt lánya, aki már a festő, Feszty Árpád felesége volt akkoriban, gondoskodott róla. Kapcsolatuk akkor romlott meg, amikor a 75 éves aggastyán feleségül vette az alig húszéves Nagy Bellát. Ennek a házasságnak a zsidó közösség nagyon örült, mert Bella zsidó származású volt, eredetileg Grosz volt a vezetékneve. A fiatalasszony Jókai utolsó éveit bearanyozta, amely boldogságra szüksége is volt. Külföldön, például Párizsban, 1900-ban, ünnepelve fogadták az idős író, itthon viszont egyre inkább elfordultak tőle.

Nizzába utazott feleségével, hogy a fiatalok óta jelenlevő, állandó mellkasi fájdalmát gyógyíttassa. A hazaút során megfázott, majd 1904-ben, 79 éves korában, tüdőgyulladásban elhunyt.

Több művét megfilmesítették. Az *arany ember* c. műve a boldogság kereséséről szól. Az idősebb korosztály minden bizonnal emlékszik a *Fekete gyémántok* c. regényre, amely bár kitárlt helyszínen játszódik, mégis, aki már járt Selmechánya vagy Körömbánya városaiban és környékén, a Felvidéket véli felfedezni a leírásokban (a filmet Eger környékén is forgatták). Örök klasszikus marad a *Szegény gazdagok* c. regénye, mely szintén filmen kelt életre, s maradt meg sokak emlékezetében. Szójátékként említem meg, de valóságos, a *Gazdag szegények* c. műve is. *Egy magyar nábob*, *Mire megvénülünk*, *És mégis mozog a Föld*, csak néhány az általa írt regényekből, melyeket alapos előkészületek, utazások előztek meg. *Egy az Isten* c. művében például az egyedülállóan szép Torockó faluját és a vallások közötti különbséget mutatja be. Sokáig folytathatnám még a regényei felsorolását, hiszen több mint 50 művét adták ki. Idős korában gyakran az előző műveiből merített, ezért sok bírálat érte. Művein keresztül szerettem meg az olvasást, és azt hiszem, akkor állítunk emléket neki méltóképpen, ha legalább elolvassuk vagy megnézzük valamelyik megfilmesített művét, s felidézünk általuk egy olyan világot, amelyben a jó és a rossz örök harca az emberek történetén keresztül, minket is megszólít.

Györky Sz.

Két református túlélő bizonyágtétele

– A doni katasztrófa margójára –

Karácsonykor kaptam kézhez egyik ünnepi istentiszteletünk után, pozsonyi gyülekezeti tagunktól, Kis-Csáji Lászlótól, azokat a dokumentumokat, amelyek írásra késztek. Elmondása szerint ezeket a dolgokat a fiók aljában találta otthon édesapja elhalálása után, amiről neki soha nem beszélt, de mégis mindent meghagyott az utókor-nak.

Kis-Csáji Bertalan – nem azonos Dr. Csáji Bertalannal, egyházunk egykori főgondnokával – 1910. december 10-én született Nagyidán Kis-csáji János és Tóth Katalin fiúgyermekéként. Még az első Csehszlovákia idején rukkolt be katonának Stará Boleslav településre 1932. október 1-jén, katonakönyvét Hodonín-ban állították ki leszereléskor 1934. március 28-án. A nagyidai fiatalember egészségesen vonult be katonának és T. G. Masaryk 7. lovaszszázadába került, pontosabban tartalékosként tartották számon a „Dragounsky pluk” (dragonyos) 5. csapattestének lovasszázadában. Ilyen kiképzésben részesülve, akkor még nem is sejtette, hogy 1938-ban fordul a kocka, és 1942-43 között arra kényszerül, hogy a Magyar Királyság hadseregében a lovasszázadban huszárként állja meg a helyét.

1942-ben hadkötel-esnek nyilvánították és csehszlovákiai katonai kiképzése alapján illetékes állományteszte a Nagyszőlősen állomásozott Magyar Királyi 24. felderítő osztály 2. huszárszázadára volt, amiről a Kasán, 1944. február 21-én kiállított 762. számú leszerelési jegye tanúsít. A harctéren 1942. május 23-tól 1943. július 26-ig tartózkodott, tehát összesen 14 hónap és 3 napot teljesített a Magyar Királyság lobogója alatt.

Feljegyzései alapján azonban sokkal hamarabb vett részt kiképzésen, már 1940. szeptember 10-én több hónapot töltött szülővármegyéjétől keletre. Miskolc-Szerencs útvonalon keresztül jutott el a történelmi Bereg, Szabolcs és Ung vármegyék falvaiba, név szerint Borzsova, Székely, Berkesz, Pátroha, Apagy, Ajak, Kisvárda, Fényeslitke, Komoró, Tiszabездé, Záhony, Csap, Kistéglás, Kisdobrony, Nagydobrony, Csongor, Strabicsó, Mezőterebes, Várkulcs, Munkácsváralja, Várpalota, Munkács, Pósháza lettek szálláshelyei. Leírása nyomán Ruszinszko terü-

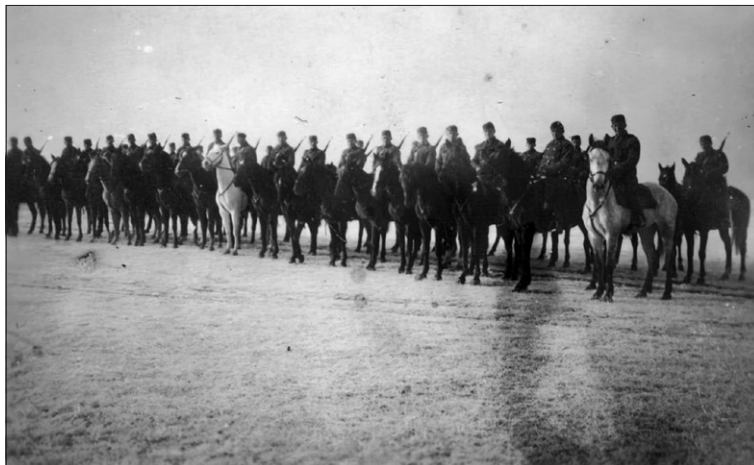
letén Munkács után, Pósházánál csatlakoztak a német alakulatokhoz. Magával vitt ruhaneműje nem sok helyet foglalt: 1 ing, 1 zsebkendő, 1 alsónadrág, 1 törölköző, és 1 pár kapca volt nála. A katonai zsold nem volt magas összeg, de ezek a katonák gondoltak az otthonlétőkre. Kis-Csáji Bertalan nyolc alkalommal összesen 320 pengőt küldött haza, tábori postaszáma 233/10 volt. Ez volt az egyetlen jele, hogy még mindig életben vannak és a felesége számára, Bene Erzsébet számára, aki az Egyesült Államokban született Bronwnsville-ban 1915. július 26-án, nem az anyagiak voltak a fontosak, hanem hogy ilyen formában is életjelet adott magáról. Katonai azonossági száma: 0065-10-0062, mindenén, még az imádságos könyvén

is fel volt tüntetve. A harctéren is vele volt hazuról hozott beteljesedett hite, és az ott kapott imádságos könyve mellett, a református és evangélikus énekek gyűjteménye, amit Budapesten 1942-ben adtak ki, de lelkét erősítette az a gyermekkorban kapott imádságoskönyv is, amelyikben Pósa Lajos, Tompa Mihály reggeli és esti könyörgései, valamint Hatvani István prédikátor 1572-es évből származó imádságai szerepeltek, majd a vallástételek és nem utolsó sorban Pálóczi Czinke István, püspök Aranybécéje is.

Hazafelé vezető útja Munkáctól a következő állomásokat érintette: Kék, Nyírbogdány, Kemece, Sóstóhegy, Nyíregyhá-

za, Füzesbokor, Királytelek, Görög szállás, Virányos, Vas-
kapu, Rakamaz, Tokaj, Tarcal, Mezőzombor, Szerencs, Mád, Rátka, Tállya, Abaújszántó, Abaújkér, Boldogkőváralja, Korlát-Vizsoly, Fony, Vilmány, Göncruszka, Gönc, Hidasnémeti.

A másik túlélő Kovács Imre (1914.február 21. – 1992. szeptember 5.), a roznyói református gyülekezet egykori gondnoka. Érdekesen indult az élete, hiszen szülei, akik Jabloncáról származtak, a jobb élet reményében kivándoroltak az Egyesült Államokba, és ő maga is ott született, de az I. világháború után végleg hazaköltöztek. 1939. február 15-én kötött házasságot B. Kovács Máriával, akivel rövid idő után Rozsnyóra költöztek, és állandó lakhelyük a Klepuskőz 1. szám alatt volt található Rozsnyón, Gömör

megyében.

A frontvonalban használt Asbóth Gyula, evangélikus lelkész és Bíró Sándor, református lelkész által összeállított „Fegyverben” című imádságos könyvében, amit a Protestáns Táborigazgatóság adott ki Budapesten 1942-ben, így vallott feleségéhez fűzött szerelméről: „Kedves aranyos feleségem! Te vagy az én Mindenségem. Fáj a szívem, hogy nem láthatlak, de majd csak megsegít még a jó Isten hozzád. Kedves aranyos feleségem! Isten veled!”

Ebben az imádságoskönyvben örökítette meg az 1942 karácsonyán tábori lelkész által elmondott imádságot: „A mi segedelmünk jöjjön az Istentől, Aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy igaz Isten! Ámen. Édesatyánk, jó Istenünk! Töredelmes szívvel állunk meg Előtted! Imára kulcsolt kezekkel adunk hálát, Neked, hogy ezer veszély között is megtartottad életünket. Te tudod legjobban, hogy hányszor leselkedett a hátunk mögött a halál. Egyedül a Te áldó kezed mentette meg az életünket. Örömmel van a földön s mi itt messze távol, távol az édes hazától, szeretetinktől ülünk szomorú karácsonyt. Valahol messze Magyarországon, felhangzik a karácsonyi ének. Imára kulcsolódna apró kis kezek. Rémlík, mintha látnánk a sok kisgyermeket, akik a szentestén Hozzád könyörögnek: Én Istenem, jó Istenem, Jó apácskám tartsd meg nekem. S amíg élek e világon, szent nevedet mindig áldom. Ámen.”

Az imádságoskönyvben fel vannak tüntetve azok a kurszki nagyvárosok, ahol megfordultak: Orel, Kaluga,

Szmulenszk, Vitebsz. Kovács Imre is küldött haza több ízben pénzüsszeget feleségének Rozsnyóra, mégpedig hét alkalommal összesen 523 pengőt, tábori postaszáma: 230/65 volt.

Kovács Imre a legfontosabb dátumokat is feljegyezte, amik velük történtek a harcmezőn. 1942. augusztus 10-én érkeztek meg a harcok sűrűjébe, és már szeptember 10-én robbanások áldozatai lettek, szeptember 13-án felrobbantották a kiépített szálláshelyüket. Ekkor sokan meghaltak, Veselin mellett egy fa alatt lovaikkal együtt temettek el igen sok katonát.

A doni katasztrófáról egy mondatban mindent összefoglalt: „1943. január 12-én tört át az orosz, igen sok magyar ember elpusztult, és igen sok foglyul esett.” Feljegyzéseiből megtudjuk, hogy a harcmezőn vele együtt harcolt a közeli Dernő községből, I. Tisza József, aki szintén református volt és gyökerei Lucskára vezethetők vissza.

„Ha harc, hát legyen harc...” – így vall a világ, de aki hisz, annak a szívében Isten Igéje igazságként fénylik és nem csak túlélő, hanem hitvalló is egyben, mint Mózes, aki a Vörös tenger mellett így vallott: „**Ne féljete! Álljatek helyt, és meglátjátok, hogyan szabadít meg benneteket ma az Úr! Mert ahogyan ma látjátok az egyiptomiakat, úgy soha többé nem fogjátok látni őket. Az Úr harcol értetek, ti pedig maradjatok veszteg!**” (IIMózes 14,13-14)

Buza Zsolt

Csak a konflis változott?

„A mi papunk is folyton siet, egy perc után már toporog, hogy mennie kell”, jegyzi meg kesernyés mosolyal az arcán egy középkorú férfi a boltban, amikor rövid társalgás után sietősen búcsúszom. Újfent rádöbbenek, hogy nemcsak az életünk gyorsult fel, de a hivatásunk is.

Hasek Svejkiének egy jelenete villan fel. „Úgy rohangásznak az Úristennel, mint az ördögök”, vágja oda a rohanásban kifulladt házmeszterné a konflissal nyargaló tábori lelkész és Svejki után. Néha az az érzésem, csak a konflis változott. Hol vannak már az egyik nyugdíjas kolléga által felidézett idők, mikor ők csak úgy, minden előzetes bejelentés nélkül bekopogtak egymáshoz egy több órás, ráérős, kedélyes csevejre, ebédre.

Manapság gyakran példálózunk a rendszerváltás előtti lassúbb világműveltséggel, amikor az összetartozást, a rendszer elleni alternatívát, egy hazug világban az igazság kis szigetét jelentette számunkra a templom. Emlékszem olyan karácsonyi estére, amikor késve

érkeztünk, ezért már csak a bejárat mögötti zsúfoltságban állhattuk végig a szentesti istentiszteletet.

Azóta a globális világműveltségi szétaprózta az életünk. Közösségre vágyunk, de hiába a hívás, mert az időnk diktál. Mennünk kell munkába, hivatalba, a gyermekkel iskolába, edzésre, orvoshoz. Időpontok szorításában loholunk.

Ennek az örökös rohanásnak a feloldása a Cseri Kálmán által emlegetett csendes óra, az istentisztelet békéje, amely a huszonegyedik század siető embere életének ékes ellentéte. Amikor a beálló csendben egészen más hatások és üzenetek szólítanak meg minket, mint egész héten át.

Minél inkább változik az életünk, annál nagyobb a kontraszt a világ és az istentisztelet között. Ennek ellenére úgy vélem, értelmetlen lenne behozni a világot a templomba, mert nem azt keressük ott. Nem a nagyképernyők látványa, csodája izgat, hanem az életünkre reagáló isteni válaszadás lehetősége vonz.

Az életmód-könyvek és az életvi-

teli edzők világában már-már belefullad az ember számtalan próbálkozásának keserű csalódásaiba. Mert saját gyenge, elfogyó erejéből kellene változzon, mert a megannyi összeolvasott és drágán megfizetett tanácsot ő kéne valamiképp megvalósítsa, alkalmazza. És ez, néhány példától eltekintve, sehogy sem akar működni. Így végül feladja.

A csendes óra ezért több, ezért más. Olyan megállóhely, ahol Isten csatlakozik hozzánk; megfáradt, válaszkereső életünkhöz. Betölti, ki egészíti, gyógyítja az emberi ürességet és magányt. Nem tanácsot ad, nem életvezetési pontokat sorol fel, hanem önmagát adja az én gyengeségemhez. Lélekkel teljes jelenlétét. Nekem, neked.

Eleinte egészen furcsa lehet ez a megállást kísérő csend. A megnyugvás állapota. A gyors ritmusú pörgésből való elcsendesedés. De amikor hozzászoksz, már várod és igényled, és az életed része lesz a vasárnapi csendes óra.

Fábián Tibor

Obrusánszky Borbála:

A mongolok rokonnak tekintenek bennünket

Obrusánszky Borbála történész, néprajzkutató, orientalista gyermekkori vágya teljesült, amikor a kilencvenes években tanulni ment Mongóliába. Ám a történet ezzel még korántsem ért véget, hiszen 2020-ban immár Magyarország mongóliai nagykövetségént tért vissza a hatalmas kiterjedésű belső-ázsiai országba, a hunok egykori szállásterületére, ahol megkülönböztetett rokonszenvvel fogadják a magyarokat.

Miért éppen keletre vezetett az útja? Mi ragadta meg a belső-ázsiai országban?

Kiskoromban sokat olvastam a különböző ókori népek mondáit, vegyes érzelmeim voltak a görög és a római mondákkal kapcsolatban. De amikor a kezembe került a Komjáthy István-féle *Mondák könyve*, annyira megtetszett a hunok és magyarok hősi múltja, hogy nem tudtam letenni, többször is a kezembe vettem és beleméltetem őseink csodás történeteibe. Már akkor halványan megfogalmazódott bennem az a vágy, hogy elutazom keletre és megnézem, hogy éltek őseink. A következő élményem kelettel kapcsolatban egy családi nyaralás idején történt. Kilenc éves lehettem, amikor a Balatonon nyaraltunk, és édesapám kollégái egy tábortűz mellett arról meséltek, hogy Mongóliában milyen sok érdekeset tapasztaltak. Ezt hallgatva megelevenedett szemeim előtt egy sztyeppe tábortűz, amely körül pásztorok ültek. A kép bevillanása után hirtelen elszomorodtam, mert arra gondoltam, hogy sohasem fogok eljutni erre a csodás vidékre.

De aztán mégis sikerült...

Úgy látszik, a sors úgy akarta, hogy mégis eljussak Mongóliába. Középiskolában a történelem volt a kedvenc tantárgyam, és azt vettem észre, hogy egyre jobban érdekelt Belső-Ázsia, az a terület, ahol egykor a hunok éltek. Egyre több könyvet olvastam el a térség múltjáról és kultúrájáról, meg is döbbsentem, hogy milyen ismerősnek tűnt nekem a térség. Miskolcon egy évet történelem szakon tanultam és ott volt egy tantárgyunk, Belső-Ázsia története. Ez volt a kedvenc óráim, és lassan elhatároztam, hogy ezt a témát választom, ezért átjelentkeztem és felvételiztem az ELTE történelem szakára, majd felvettem a mongol szakot. 1993-ban tanárainkkal és évfolyamtársaimmal eljutottam Mongóliába, ahol sok élményben

volt részem.

Mongóliában mindvégig azt éreztem, hogy nem ismeretlen helyen vagyok, a kultúra, az életmód nem volt idegen számomra, és feltűntek nekem a magyarral azonos szokások. Amikor 1995-ben egyetemi részképzés keretében mongol nyelvet tanultam a Mongol Nemzeti Egyetemen, megtudtam, hogy milyen élénk hun kutatás folyik. A mongol történészek és régészek folyamatosan érdeklődtek nálam a hunok iránt, ezért utána kellett olvasnom. A végén már annyira elmélyültem ebben a témában, hogy elhatároztam, hogy az európai hunok történelmének feltárásával foglalkozom, és a keleti analógiák alapján kiderítem, hogy vajon, amit a történelmi krónikáink írtak, azok igazak-e.

Ebből pedig egy sikeres könyv is íródott...

Bevallom, hogy féltem ettől a témától, nem is mertem sokáig belekezdeni a kutatásba. Végül kisfiam megszületése adta meg a löketet hozzá, amíg kicsi volt, nem tudtam keletre utazni terepmunkára, így elhatároztam, hogy elmélyedek az európai hunok történetében. Elmondhatom, hogy a mongolisztikai ismereteim segítségével sok téren sikerült tisztázni a hun-magyar kapcsolat sok fontos elemét, amiért nagyon hálás vagyok mongol tanárainknak, kutatótársaimnak. Az eredményekről 2016-ban magyar és mongol nyelven megjelent a monográfiám *Attila, Európa ura* címmel, mely angol nyelven 2021-ben Kazahsztánban is kiadásra került.

2020-ban nagykövetségént tért vissza Mongóliába. Kinevezése óta a magyar-mongol kapcsolatok minőségi szintet léptek.

Nagyképűség nélkül elmondhatom, hogy szinte minden területen tudtunk előrelépést tenni. A Covid-19 világjárvány ellenére nagyon aktívan dolgoztunk és a magyar-mongol együttműködési területek mindegyi-

kén sikereket értünk el. Kulturális és tudományos területen Nagykövetségünk gyümölcsöző kapcsolatokat alakított ki a mongol kulturális és tudományos szervezetekkel. Ez mondjuk nem volt számomra nehéz feladat, ugyanis tanárain, évfolyamtársaim révén nagyon sok vezetőt ismertem, akik nagy örömmel segítettek közös programokat szervezni. Oktatási téren tovább népszerűsítettük a Stipendium Hungaricum programot, aminek köszönhetően a tavalyi évben már majdnem ezer diák jelentkezett. Már nemcsak a fővárosból, Ulánbátorból adták be a jelentkezésüket a hallgatók, hanem a vidéki megyeközpontokból is. Nagykövetségünk sikere, hogy 2022-ben magyar nyelvi képzés indult a Mongol Nemzeti Egyetemen, amely szintén a kétoldalú oktatási kapcsolatokat erősíti. Ettől az évtől a mongol elnöki ösztöndíjat elnyert diákok is tanulnak Magyarországon. Jelenleg körülbelül 50 fiatal kapott lehetőséget. Gazdasági téren megdupláztuk az exportot, és bővítettük a boltokban kapható magyar termékek körét.

A legnagyobb elismerésnek azt tartom, hogy amikor egy-egy fogadáson vagy rendezvényen részt veszek, nem kell bementeni a nevem, mert mindenki ismer, illetve a mongol politikusok is elismerően szólnak az eredményeinkről.

Mongóliában nagy népszerűségnek örvend Magyarország. Mi ennek az oka?

Hazánkat régebben is szerették mongolok, és a rendszerváltozásig jól ismerték Magyarországot. Több ezer magyar is dolgozott az ázsiai országban. Darkhan városban például büszkék arra, hogy az egyik alapító ország hazánk volt. Sok olyan mongollal ta-

lálkoztam, akik büszkén mesélték, hogy a magyaroktól milyen sokat tanultak. A rendszerváltás óta felnőtt egy új generáció, illetve a régi emlékek halványodtak, így néhány éve sokan például azt sem tudták, hogy létezik magyar nagykövetség. Éppen ezért kellett újra megerősíteni a kétoldalú kapcsolatokat és láthatóvá kellett tenni magunkat a mongol közéletben. Az elmúlt három évben a Covid járvány ellenére is sikeresen lettünk, sok rendezvényt sikeresen megvalósítottunk, ami révén az üzleti körök is elkezdtek érdeklődni hazánk iránt. A mongolok rokonnak tekintenek bennünket, úgy vélik, hogy a nyugatra vándorolt hunok maradékai vagyunk, akiket ők is rokonoknak tekintenek. A két nép szoros rokoni szálait szinte minden egyes tárgyaláson emlegetik.

Miben különbözik a mongol gondolkodás és életszemlélet, a napi ritmus, az európaiétól? Milyenek az ételeik, mi fontos és hangsúlyos számukra, a mi megszokott életünkhöz képest?

Jelenleg a vidéki pásztorok életmódja és a városi életmód között óriási a különbség. A pásztorok még a természettel harmóniában élnek, őseikhez hasonlóan terelgetik nyájukat és évszakonként, de legalább évente két-háromszor költözködnek. A vidéki pásztorélet nagyon kemény, napfelkelte előtt már fent vannak, és késő estig dolgoznak a ház körül és felügyelik az állatokat. Sok helyen még végzik az ősi szertartásokat, minden hajnalban áldoznak a felkelő Napnak. Azt tapasztaltam, hogy a vidéki családokban mindenkinek megvan a dolga, noszogató nélkül mindenki teszi a dolgát. A gyerekek sokszor egymást tanítják. Esténként összegyűlnek a szomszédok, rokonok, énekelnek, beszélgetnek. Régen egy-egy regős a mongol hősénekeket is eldalolta, ez a szokás azonban sajnos kiveszőben van, a televízió sok helyen átvette a főszerepet, vagy a sorozatokat nézik, vagy a telefonjaikat nyomogatták.

A mongol mentalitás egyik jellegzetessége, hogy nem rohantak, nem voltak stresszesek. Azaz máshogyan értelmesebb az idő fogalmát, mint mi és nem tekintik komoly problémának, ha elkésnek a találkozóról. Szerencsére az elmúlt néhány évben ez már jórészt megváltozott, hozzászoktak, hogy a megbeszélésekre időben kell érkezni. Most viszont a fővárosi du-

gók miatt nem tudják tartani az időt.

Ételeik nagyon egyszerűek, húst, tejterméket, tészta és rizst fogyasztanak. Újabban már kenyeret is sütnek a jurtákban, illetve fogyasztanak zöldségeket is, de az idős generáció tagjai között vannak olyanok, akik csak a hagyományos ételt fogyasztják. Tapasztalatom szerint a mongol nagyon vendégszerető nép, az idegeneket is megkínálják étellel-itallal.

A jurtákban található még néhány olyan használati tárgy, amelyet akár több száz, vagy ezer éve is használtak. Az állatokhoz és az évszakokhoz köthető ünnepeik talán a hun kortól kezdve öröklődnek a pusztán. Különlegesség, hogy több ezer éves sírokat is láthatunk a sztyeppén, valamint kőbábványokat és sziklarajzokat is. A spiritualitás mindenhol érezhető, élénken él bennük a régi sámánisztikus hagyomány, tisztelik a folyók, patakok forrásait, a hegyek hágóit, stb. Ezeknél tiszteletüket teszik, és imádkoznak.

A globalizáció milyen mértékben hódította meg Mongóliát? Egy interjúban említette, hogy a nomád társadalom, az állattartás kezd viszszaszorulni...

A nomád társadalom valóban sokat változott az elmúlt száz évben. A mongolok erőszakos letelepítését már a szovjet rendszer kezdte meg az 1920-as évektől kezdődően. Az 1930-as évek elején kialakított új közigazgatási rendszer miatt lecsökkent a pásztorok élettere, nem tudtak messzire vándorolni. Míg korábban az évszakai szálláshelyek között akár 100 kilométer is volt, most ez csupán néhány kilométerre rövidült. Vannak olyan pásztorok, akik már nem költözködnek, mások csak rövid távokat tesznek meg. Mintegy 400 ezer család őrzi még ősei életmódját. A jurtában lakó pásztorok ma főleg olcsó műanyag edényeket használnak, a régi anyagi kultúra teljesen elveszett. A globalizáció másik hatása, hogy elfelejtik régi kultúrájukat, szokásaik is átalakulnak. Sajnos, mivel vidéken az állattartáson és a bányászaton kívül nincs munkalehetőség, ezért a sokan először a fővárosban, majd külföldön próbálnak munkát találni maguknak. A legrosszabb a helyzet a városokban, ahol a beköltöző vidékiek teljesen kifordulnak magukból, elfelejtik múltjukat, szokásaikat, a városi életmódhoz nem tudnak alkalmazkodni. Talán a huszonegyedik órában vagyunk, amikor

még lehet értékes néprajzi adatokat gyűjteni.

Ahogy egy korábbi nyilatkozatában fogalmazott, a Hun Birodalom amolyan közös kulturális kapocs a magyar és a mongol nép közel. Közel kétezer közös szavunk is erről árulkodik. Mondana néhány példát?

Arra, hogy a magyar és a mongol nyelvben mennyi egyezés van, már a 19. századi magyar nyelvészek rájöttek. Fogarasi János, a *Magyar nyelv szótára* szerzője, majd Bálint Gábor fiatal nyelvtudós 1200 szót talált a két nyelvben. Sajnos, a 19. századi nyelvészeti vita (úgynevezett ugor-török háború) után a mongol nyelv kutatása lekerült a napirendről. Épp itt az ideje, hogy Szentkatolnai Bálint Gábor kutatásait leporoljuk, és újra megvizsgáljuk a nyelvi hasonlóságokat. Sok közös szó van az állattartás terén, ökör-ühür/ükür, borjú-bjarú, néhány nyugati nyelvjárásban a lólú, de más szavak is például, iker-ihir/ikir. A magyar tenger szó régen nagyot, hatalmasat is jelentett, mongolul szintén tenger, de a színek közül a kék-höh/kök, sárga-sargal, bar-barna, stb. A hitvilágban is vannak közös szavak, például a sámánra használt szó a bő, a magyar búvel rokon. Vannak olyan szavak, amelyek hun eredetűek, ilyen például a király szavunk, amelyet a nyelvészek mai napig nem tudtak megmagyarázni. A király a vezető nemzetség neve volt az ázsiai hunoknál. Erre akkor jöttem rá, amikor a belső mongol Ucsirtalu professzor tanulmányát olvastam. Számos magyar szokás eredetének a párhuzamai is Mongóliáig vezetnek bennünket. Ilyen például a jelképes újjászületés, a 41 babból való jóslás, stb. Ezeket elkezdtem összegyűjteni és a kutatási eredményeim egy részét publikálom is.

Milyen további, még kiaknázatlan lehetőségeket tartalmaz Magyarország számára Mongólia?

Rengeteg lehetőség áll rendelkezésre. A gazdasági szereplőkkel folyamatos a tárgyalás, és újabb és újabb területeken merülnek fel közös projekt ötletek. A megvalósításban a finanszírozás a fő probléma, de az áruforgalom minden évben növekszik. Számíthatunk a hazánkban végzett mongolokra, akik a híd szerepét töltik be a két ország között.

A hunok kutatásában bőven van együttműködési lehetőség. Több tíze-

zer sírt lehet még feltárni, de a közös néprajzi hasonlóságok is kutatásra várnak. Természettudományos téren is vannak lehetőségek, a biológusok is szenzációs programokon dolgoznak, tavaly sólyomféléket figyeltek meg, az idei évben pedig különleges halfajták genetikai vizsgálatát végzik. Reméljük, hogy a hun sírokból nyert DNS-mintákból szenzációs eredmények várhatók. A legfontosabb feladat lenne odahaza a belső-ázsiai sztyeppei műveltség alapos megismertetése, az itt talált leletek révén teljesen át-

het írni tankönyveinket, minden olyan mozgás, amelyről a kutatók úgy vélték, hogy az Ural-hegység környékéről indult, kiderült, hogy valójában jóval keletebből, a mai Mongólia területéről indult el, valószínűleg a bronzkortól kezdődően. Nyelvészeti téren is van mit kutatni, a közel kétezres közös szó a mongollal egy nagyon szoros történeti kapcsolatot feltételez, amely a hunok korában és előtte volt lehetséges. A törökök már nem jutottak el a Kárpát-medencéig, az első török nép, amellyel mi találkoztunk, az

úzó, oguzok voltak, akikkel Szent László harcolt az 1060-as években. A nyelvi kapcsolatokat is jó lenne átértékelni, mert a magyar nyelv rokonának tartott hanti-manyisi nyelvben nagyon sok a mongol szó, lehet, hogy ezek nem uráli örökségből, hanem a hunok vagy a korábbi nomád népek nyelvi örökségből származnak, amelyet a kis szibériai nép is átvett több történelmi korszakban, legkésőbb a mongol uralom idején, a 13-16. század között.

Fábián Tibor

Izrael – Ország? Nemzet? Gyülekezet?

Valótlanság és a valóság

Valótlan állítás:

Izrael ellopta a palesztinok földjét

Valóság:

Izrael független államának létrejötte 1948-ban az arab lakosság számára tagadhatatlanul „Nakba”, azaz katasztrófa volt. „Izrael állam megalapítása a bibliai próféták szellemében történt”, áll a függetlenségi nyilatkozatban, s ezzel Izrael ellenségei nem tudnak mit kezdeni. A majd 2000 év elmúltával történt újjászületés a világtörténelem csodája. Olyan birodalmak, mint Asszíria, Babilon, Egyiptom, Perzsia, Róma eltűntek a föld színéről. Hogyan és miért lehetett a zsidó népnek a Földközi tenger és a Jordán folyó közötti területre visszatérnie? Izrael soha nem volt egy birodalom, s a zsidóság összlétszáma csak 15 milliós nagyságrendű volt.

Az ENSZ közgyűlése 1947. november 29-én kétharmados többséggel megszavazta a földterület felosztását. Izrael elfogadta ezt a 181. határozatot, de az arabok nem. Amikor 1948. május 14-én Izrael kihirdette függetlenségét, azonnal öt arab állam hadserege támadta meg.

Arab nézőpont szerint ugyanis ez jogtalanság volt, mert a zsidók „ellopták a területet”. Ezt az elképzelést nem könnyű érvekkel megváltoztatni, s védekezni az előítéletekkel szemben. A zsidók ellopták az országot. Épp ellenkezőleg, megelégedtek a terület kisebbik részével, azzal, amit nekik ítélt az ENSZ. A brit mandátum idején, 1947-ben, ezen a területen 187 000 hektár volt zsidó tulajdonban. Ebből 18 000 hektárt a mandátum kormányától vásároltak meg, 12 000 hektár különböző egyházak tulajdonában volt, s 157 000 hektárt araboktól vásároltak meg. A Földvásárlási Jegyzék szerint a zsidó tulajdonú parcellák 73 százaléka nem szegény parasztoktól, hanem nagybirtokosoktól került megvásárlásra.

Izraelben a Biblia nagy hatással van a politikára, ugyanúgy, mint a mohamedánok között a Korán. Az ország jogszolgáltatása bibliai alapokra vezethető vissza. A föld Isten tulajdona, és Ő annak adja, akinek akarja. A Koránban is olvasható, hogy a „tenger és a folyó közötti terület” a zsidók földje. (Sure 5,21)

Az első világháborút követően az angol és francia nagyhatalom felosztotta egymás között a Közel-keletet az úgynevezett Sykes-Picot egyezmény alapján. Egymás után nyerte el önállóságát Egyiptom 1922, Szaúd Arábia 1932, Irak 1932, Libanon 1943, Szíria 1946, Izrael 1948, Marokkó

1956, és az Egyesült Arab Emírátságok 1971. Izrael egy sor arab állam között lett önálló, amikor azok a nemzeti és törzsi öntudat csúcspontján voltak, s Izraelben közös ellenséget láttak. Az új, kis területű állam léte egységbe forrasztotta az arab országokat.

Az állam létrejötte után 19 évvel, 1967-ben, a hatéves háborúban, Izrael felszabadította (megszállta) a bibliai Júdeát és Szamáriát. A világ közvéleménye ezt a területet Jordánon túli megszállt területként emlegeti, ezzel is megbélyegezve a zsidó államot, mintha a palesztinoktól elvett terület megszállói lennének. A valóság az, hogy Júdea és Szamária soha nem tartozott palesztin fennhatóság alá, hanem 19 évig Jordánia által megszállt terület volt. Ha Izrael nem lett volna

rákényszerítve 1967-ben egy megelőző támadásra (s ezt soha nem vonták kétségbe), az akkori helyzet szerint, még ma is Jordán terület lenne. A valótlan állításnak, miszerint Izrael ellopta ezt a területet, nincs köze a valósághoz. Az izraeli-palesztin konfliktus csak egy a sok közül, de mivel ebben a zsidókról van szó, a nyilvánosság középpontjában van. Minden hazugságot elfogadnak, amivel Izrael támadható. De ez mindig így volt a történelem folyamán.

Izrael Heute

Fordította Csoma László

Az ENSZ határozatot ünneplők Izraelben 1947-ben

VILÁGOLDAL

Hitről hívóknak

ZÜRICHI BESZÉLGETÉS A HOLOKAUSZT-LISTÁRÓL MAGYAR NEVEKKEL

TISZTELETADÁS HANS SCHAFFERT REFORMÁTUS LELKÉSZNEK, A HEKS NÉHAI FŐTITKÁRÁNAK A BUDAPESTI ZSIDÓSÁG MENTÉSÉBEN BETÖLTÖTT „FŐSZEREPÉÉRT”

Beszéld majd el fiaidnak és unokáidnak

„Beszéld majd el a fiaidnak és unokáidnak, amit Egyiptommal cselekedtem, és jeleimet is, amelyekkel sújtottam őket. Tudjátok meg ebből, hogy én vagyok az ÚR!” (2Mózes 10,2). A Holokauszt 80 emlékévként alkalmából, az auschwitzi koncentrációs tábor 1945. január 27-i felszabadítására emlékezve beszélgetek Budaörsön Röhrig Klaudia ny. református lelkésznel. Immáron sokadik alkalommal, mindig bővülőbb emlékmozzanatokkal, de a mózesi Ige intése szerint ezért: beszélj majd el fiaidnak és unokáidnak. Különös történeti láncszemet őriz a historizáló beszélgetés. Dr. Hans Schaffert szájából származnak a történelmi dokumentum-értékű mondatok. Amikor zürichi lakásán budapesti felesége, Bányai Cecil társaságában felelevenítette a világszerte ismert Svájci Protestáns Egyházak Segélyszervezete, a HEKS egykori főtitkára, később a debreceni Református Hittudományi Egyetem díszdoktora a ma már szinte elképesztő kortörténeti és eseménytörténeti összefüggéseket, fantasztikus nemzetközi összjáték sejtett föl. Mindehhez kellett Svájc, és az a történelmi-politikai függetlenség, amiben a református lelkésznek Isten kijelölte különleges küldetését.

Ötvenhárom éve hangzott el a különös történet

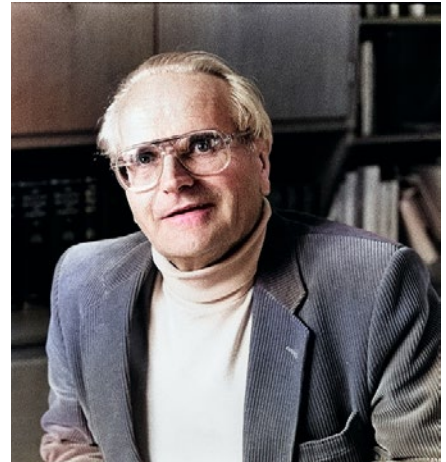
Ötvenhárom évvel ezelőtt a délvidéki református parókiáról, Verbászról induló, a debreceni Református Teológián át 1972 őszén több éves HEKS ösztöndíjjal Zürichbe érkezett Klaudia. Ott teológiai tanulmányait megkezdve, jó hagyomány szerint egy estére családi körbe kapott meghívást. Az akkor már világszerte, így hazánkban is ismert HEKS, protestáns segélyszervezet főtitkára invitálta meg az ösztöndíjast. Akkor, ott a csendes zürichi otthonban Holokauszt-érintett felesége, Bányai Cecil társaságában kezdte el regélni a különös históriát. Talán azért is, mert

Klaudia már jó ismerősként lépett be otthonukba. Először Verbászon, 14 évesen, 1964-ben találkozott Schaffert lelkéssel, aki édesapjának, Röhrig Gyula lelképásztornak közeli jó ismerőse volt. Többször is látogatást tett a bácskai kisváros református parókiáján.

Miről beszélgettek a zürichi csendes estén? A Holokausztról, a deportációs listákról, amelyen nagy számban szerepeltek magyar deportáltak nevei. Azóta ezt a történetet Schaffert úr ritkán, de elmondta a sajtónak is. Például 2003-ban bekövetkezett halála előtt három évvel a nagyhírű Le Temps című genfi napilapnak, ilyen címen: Hans Schaffert, egy igaz ember az utolsó háború rémálmában (<https://www.letemps.ch/societe/hans-schaffert-un-cauchemar-derniere-guerre>). A svájci tiszteletes akkor ott családi környezetben izraelita Holokauszt-érintett rendkívül tapintatos felesége mély hallgatásai közben a lényegyet beszélt el a fiatal bácskai egyetemistának.

Schaffert úr történetének lényege

Minden 1942-ben kezdődött. Teológiai tanárának javaslatára Franciaországba ment, Clermont-Ferrand-ba tanulni, ahová a strasbourg református teológia a szabad zónába költözött. Az elzászi protestáns millió határozottan náciellenes volt. Ebben a városban találkozott a CIMADE, a kitelepítettek mozgalma tagjaival. A protestáns segélyszervezet németül beszélő teológust keresett a Pireneusokban fekvő Gursba internált német zsidók megsegítésére. Gursban a fiatal svájci egy internálótábor fedezett fel, a Dél-Németországból elhurcolt és Dél-Franciaországba szállított emberek tömegével. Háromezer férfi, nő, gyermek és idős ember zsúfolódott össze nyomorúságos barakkokban. „Gyülekezetének” tagjai zsidók és keresztyének voltak. Gyakran állított ki hamis keresztelési bizonyítványokat. Hat héttel érkezése után megkezdődtek a deportálások.

1942-ben a Berlin melletti Wannsee-konferencia végleg eldöntötte az európai zsidó lakosság sorsát. (Erre a tv5 francia adó a múlt hétvégén 2 órás filmmel emlékezett). A barakkokból ezer zsidót vittek nagy valószínűséggel Lengyelországba.

A zürichi emlékező csöndben így folytatta Schaffert úr: „Néhányuknak egy kis pénzt és a környék térképeit adtam, és segítettem nekik elhagyni a tábor. Körülbelül tíz embernek sikerült így megszöknie”. A genfi lapnak és Klaudiának így fogalmazott: „Hiszem, hogy Isten lehetőséget adott nekem, hogy életüket mentsek, és én ezt megtettem. Ő lesz a bíró”. 1967-ben megkapta az igazak kitüntetését és az izraeli Yad Vasem emlékhelyen egy fa viseli a nevét. (Ugyanott 10 évvel később Röhrig Gyula tiszteletes úr kapott nevével emlékfát). Schaffert úr 1943-ban a HEKS menekültlelkésze, Paul Vogt mellett dolgozott, akire nem hallgattak a svájci szövetségi hatóságok, akik a határon visszafordították a zsidókat. Ebben az időszakban vette feleségül Bányai Cecilt, a művelt budapesti izraelita hölgyet, akinek a családját a haláltáborokban kiirtották. Ott az 53 évvel ezelőtti elmélkedős, megható zürichi csendben halkan megjegyezte Hans Schaffert: „A gursi táborban gyónási titokként mondta el két deportált, hogy valakinél van egy lista az elhurcoltakról, sok magyar névvel...”.

Schaffert és az Auschwitzi Jegyzőkönyv

Svájchba történt visszatérése után Schaffert jelentést írt a táborról, és elküldte a Svájci Protestáns Egyházak Szövetsége elnökének, Alphons Koech-

linnek (1885-1965), aki továbbította azt Eduard von Steiger szövetségi tanácsosnak. Ő tovább küldte Paul Vogtnak, aki később a menekültlelkészségben Schaffert főnöke lett, és Karl Barth teológusnak. A jelentést Arthur Frey politikusnak is kiszivárogtatta, aki névtelenül publikálta. A közzététele miatt a Francia Protestáns Egyházi Szövetség elnöke, Marc Boegner tiltakozott Philippe Pétaïn marsallnál. Schaffert felszenteslése után Kurt Lehmann (1892-1963) német lelkésszel együtt 1943-tól 1945-ig Paul Vogt mellett dolgozott a zürichi menekültpasztorációs irodában. 1944-ben Budapestről jegyzőkönyveket kaptak George Mandel-Mantellótól a zsidók Auschwitzba deportálásáról, és Zwi Taubes rabbival együtt kampányoltak e dokumentu-

mok 1944 júliusában történő közzétételéért. Mandl Györgyről feltétlenül meg kell említeni: erdélyi zsidó családban született. 1942-1945 között a genfi salvadori konzulátuson dolgozott, és több ezer magyar zsidót segített megmenteni a Holokausztól, fiktív salvadori állampolgársági papírokkal. 1944 közepén nyilvánosságra hozta a magyar zsidók auschwitz-birkenau haláltáborba történt deportálását, ami nagy hatással volt a mentésükre. Tevékenysége nyomán nagyszabású alulról jövő tiltakozás bontakozott ki a svájci nép és az egyházak részéről. Ez hozzájárult ahhoz, hogy Horthy Miklós kormányzó leállította az Auschwitzba irányuló transzportokat.

1944. július 3-ról 4-re virradó éjjeli akcióban Paul Vogttal együtt 2000 pél-

dányban sokszorosították a jegyzőkönyveket, majd szétküldték azokat. Az úgynevezett Auschwitzi Jegyzőkönyvnek Rudolf Vrba és Wetzler Alfréd szökött koncentrációs táborfogyók általi közzététele világszerte visszhangot keltett, és fokozta a nagyhatalmakra gyakorolt nyilvános nyomást.

1989-ben George Mantello, Mandl György köszönetet mondott Hans Schaffert református lelkésznek „a Holokauszt idején 150 000 budapesti zsidó megmentésében egyik főszereplőként” végzett munkájáért. Hans Schaffert svájci református lelkészről, a tiszteletre méltó tiszteletesről ennyit illő és szükséges felidézni a Holokauszt 80 emlékévében.

Dr. Békefy Lajos

Emlékezz vissza....

XXIX. rész

Hazaérkezésünket követően nem telt el egy hét sem, s a lelkészi hivatalban megjelent két titkosrendőr azzal az indokkal, hogy feljelentettek, s ki akarnak hallgatni. Ha ezt elutasítom, akkor hivatalos idézést kapok Töketeresre. A feljelentésnek két része volt. Egyik arról szólt, hogy Komáromban a szlovák nyelvű eskütétel megtagadására szólítottam fel lelkésztársaimat, a másik szerint díszmagyarban tüntetem a komáromi templomban. A feljelentő személyét nem voltak hajlandók közölni.

A feljelentés első részével kapcsolatban elmondtam, hogy szerintem nem nacionalista felszólítás történt, mert én azt mondtam, hogy mindenki a maga anyanyelvén mondja az esküt, a szlovák szlovákul, a magyar magyarul. Szerintük a szlovák az államnyelv, s én azt utasítottam el. Erre a következőket mondtam: „Az állami tisztviselők előtti esküt az államnyelven tettem le én is, itt viszont egyházi eskü volt, melyet nem emberek előtt teszünk, hanem Isten előtt. Ha önök hinnének Istenben, akkor azt is hinnék, hogy mindenható, azaz érti a magyar nyelvet is. Én pedig nem esküdözni mentem oda, hanem Isten előtt esküt tenni!” A jegyzetelő rendőr ezt így fogalmazta meg: „Mivel a lelkész hiszi, hogy Isten magyarul is értette az esküt, nem tartotta szükségesnek két nyelven elmondani a szöveget.”

A díszmagyarral kapcsolatos feljelentést már egyszerűbb volt cáfolni. Megmutattam nekik Bocskai-öltönyömet, s közöltem, hogy ezt viselem 1980-tól minden egyházi ünnepségen, s ez nem más, mint a hagyományos magyar református lelkészi öltöny évszázadok óta. Egyik történelemkönyvben megmutattam egy képet az 1920-as évekből, ahol a magyar kormány tagjait lehet látni díszmagyarban. A magyar nemzetiségű járási parancsnok kijelentette, hogy az ügy tisztázódott.

Amikor elmentek, Istennek adhattunk hálát, hogy ismét beteljesedett Jézus evangéliumi kijelentése: „Amikor azonban átadnak titeket, ne aggódjatok amiatt, hogyan szóljatok, vagy mit mondjatok, mert megadatik nektek abban az órában, hogy mit mondjatok. Mert nem ti vagytok, akik beszéltetek, hanem Atyátok Lelke szól általatok.” (Máté 10,19-20)

Az 1987-es év azonban személyes, egyházmegyei és

egyetemes egyházi szinten is „mozgalmas”, és feszültségekkel teli év volt. Még az előző évben egyik egyházmegyei gyűlést követően, a szlovák püspök helyettes megjegyezte, tud őstündi meghívásomról Princetonba, de más magatartást kellene tanúsítanom, hogy el is jussak az ottani egyetemre. Fiatal vagyok még, lesz még idő az ösztöndíjra. Meglepődve kérdezte: Ugyan mire számítok? Akkor hitvesemmel megbeszéltük, mit is jelent ez a figyelmeztetés. Ő azon a véleményen volt, hogy nem szabad hallgatnom, ha úgy érzem, hogy a Szentírás igazságát nem veszik figyelembe.

Megbeszéltük, hogy 1987. januárjában kérvényezem a nyugati utazáshoz szükséges valutát. Az akkori rendelkezések szerint január végéig, február közepéig írásbeli értesítést küldtek azoknak, akiknek a kérvényét jóváhagyták. Írásbeli értesítés helyett február végén a titkosrendőrség két tisztje jött, s szinte szó szerint elmondták a püspök helyettes figyelmeztető szavait: Ahhoz, hogy kiutazhassak másként kellene beszélnem, s végre feladnom az esperes választás ügyében kinyilvánított álláspontomat. Az 1985-ben elhunyt Gazdovič esperes helyett Pándy Bertalan esperes helyettes végezte az esperesi teendőket. A majd két év alatt, Isten kegyelméből a magyar gyülekezetek mellett a szlovák gyülekezetekben szolgáló lelkészek egy részével sikerült egységes álláspontot kialakítanunk a történelmi megegyezést illetően, hogy felváltva legyen magyar, majd szlovák esperese egyházmegyénknek. Ennek alapján nyugodtan mondhattam, hogy én a többség véleményének adok csak hangot, mert a lelkészek és gyülekezetek több mint 60 százaléka szavaz majd a

magyar jelöltre. Az utazási engedéllyel kapcsolatban – félig tréfásan – felvettem, mit szólnának hozzá, ha többed magammal utaznék Nyugatra. – Miniket úgy sem tud megkerülni! – válaszoltak. Ezzel részükről lezártak tekintették ezt a témát.

Eközben a gyülekezeti életben végzett szolgálatokban áldott eredményeket tapasztalhattam. A konfirmációk alkalmával szinte megtelt a 400 férőhelyes templom. A gyülekezeti hittanórákon a pedagógusok gyerekeinek kívül minden gyerek részt vett, ami 25-30 gyermeket jelentett. A parókia központi fűtéséhez megkezdtük a kazánház építését, s mindezt gyülekezeti adakozásból. Örömmel adhattunk hálát Istennek, hogy minden állami megszorítás ellenére élő hittel szolgálunk!

CsL

- Folytatás következik -

BIBLIAOLVASÓ

v e z é r f o n a l

Március

1. Sz.	Ez 14,1-11	Lk 13,18-21
2. V.	Ez 14,12-23	Lk 13,22-30
3. H.	Ez 15	Lk 13,31-33
4. K.	Ez 16,1-34	Lk 13,34-35
5. Sz.	Ez 16,35-52	Lk 14,1-6
6. Cs.	Ez 16,53-63	Lk 14,7-11
7. P.	Ez 17,1-10	Lk 14,12-14
8. Sz.	Ez 17,11-24	Lk 14,15-24
9. V.	Ez 18,1-20	Lk 14,25-35
10. H.	Ez 18,21-32	Lk 15,1-7
11. K.	Ez 19	Lk 15,8-10
12. Sz.	Ez 20,1-31	Lk 15,11-32
13. Cs.	Ez 20,32-44	Lk 16,1-12
14. P.	Ez 21,1-12	Lk 16,13-18
15. Sz.	Ez 21,13-22	Lk 16,19-31
16. V.	Ez 21,23-37	Lk 17,1-10
17. H.	Ez 22,1-22	Lk 17,11-19
18. K.	Ez 22,23-31	Lk 17,20-37
19. Sz.	Ez 23,1-21	Lk 18,1-8
20. Cs.	Ez 23,22-35	Lk 18,9-14
21. P.	Ez 23,36-49	Lk 18,15-17
22. Sz.	Ez 24,1-14	Lk 18,18-27
23. V.	Ez 24,15-27	Lk 18,28-34
24. H.	Ez 25	Lk 18,35-43
25. K.	Ez 26	Lk 19,1-10
26. Sz.	Ez 27	Lk 19,11-27
27. Cs.	Ez 28	Lk 19,28-40
28. P.	Ez 29	Lk 19,41-44
29. Sz.	Ez 30	Lk 19,45-48
30. V.	Ez 31	Lk 20,1-8
31. H.	Ez 32	Lk 20,9-19

KERESSÜK MEG A BIBLIÁBAN!

- „Szorosan az Úrnak, a ti Isteneteknek parancsolatait, az ő és rendeléseit, a melyeket parancsolt néked.” (5Mózes 6:..)
- „A te ígéretedért, és a te szerint cselekedted mindezeket a nagy dolgokat, hogy a te szolgálódnak.” (2Sámuel 7:..)
- „Még ha tévedtem is, tévedésem én magamra hárul.” (Jób 19:..)
- „Van olyan út, mely látszik * az ember előtt, és vége a menő út.” (Példabeszédek 14:..)
- „Ha cserélt-é valamely isteneket? noha azok nem istenek. Az én népem pedig felcserélte az ő tehetetlenséggel!” (Jeremiás 2:..)
- „Jézus pedig nékik: Az én Atyám mind ez ideig, én is munkálkodom.” (János evangéliuma 5:..)
- „Mert miképpen egy sok tagunk van, minden tagnak pedig nem cselekedete van:” (Rómabeliekhez 12:..)
- „Azért kérlek, hogy ne el az én ti éretetek való nyomorúságaim miatt, a melyek néktek vannak.” (Efézus 3:..)
- „Mert sok és vizsgáztatásunk van a te szeretetedben, hogy a szíveik megvidámodtak te általad, atyámfia.” (Filemonhoz 1:..)
- „A ki győz, teszem azt az én Istenemnek templomában, és többé onnét ki nem jó; és felírom ő reá az énnevét, és az én Istenem városának nevét, az új Jeruzsálemét, a mely az száll alá az én Istenemtől, és az én új nevemet.” (Jelenések könyve 3:..)

A Károli Gáspár fordítású Szent Biblia alapján összeállította: **Györky Szilvia**, Alsóimihályi. Megfejtéseiket **2025. március 15-ig** lehet beküldeni Szerkesztőségünk címére: postai úton - **Református Újság Szerkesztősége, Hlavná 216., 076 74 Draňov**, vagy a refujsg.csoma@gmail.com e-mail címre.

A Lónyay Gábor Polgári Társulás közleménye

Társulásunk számlájára 2024-ben 14.167,62 Euró érkezett az adó 2%-nak befizetéséből.

Kérjük a testvéreket, hogy mielőbb juttassák el a megfelelő módon kitöltött nyomtatványok másolatát, akár elektronikus formában is a Polgári Társulás címére. A megfelelő módon kitöltött nyomtatványokon X jellel kellett megjelölni a „**súhlasím so zaslaním údajov prijímatelovi**“, vagy az illetékes adóhivatal pecsétjével kellett lepecsételni!

Csoma László

Január végéig a következő gyülekezetek számára utaltuk át az adományt:

1. Felsőlánc	8. Bajánháza
2. Bátorkeszi	9. Vajkóc
3. Sókszelőce	10. Pozba
4. Bacska	11. Barsbaracska
5. Harmac	12. Szeszta
6. Buzita	13. Komaroc
7. Nagybalog	

Az „óriások”

Az Ószövetségben három helyen vannak említve azok a lények-emberek, akikről a Biblia három helyen tesz említést, isten-fiak és emberek keveréke, óriások. Van, aki fél-istennek, nefilimnek is nevezi őket. Az 1Móz 6:4 például azt írja róluk, hogy nagy hírű vitézek voltak. Magas növésűek lehettek, meg azt is írják róluk, hogy olyanok lehettek, mint ma a hírességek. Kétféle elképzelés van róluk az emberekben: Az egyik a természetfeletti, amely a bukott angyalok vagy démonok keveredése az emberekkel, ez sok festményen szerepel. Az emberek mindig is szerettek többet beleképzelni a valóságba. Azt mondják róluk, hogy az Isten fiai a bukott angyalok, de akkor az Új Szövetség miért hangsúlyozza, és miért írnak Róla például a próféták is, hogy egyszülött Fia Istennek? Ha hisszük, hogy az Isten egyszülöttje Jézus, akkor az nem lehet, hogy Istennek több fia volt, akik rendre elbuktak, és a földön kerestek menekülést, rejtkehelyet. Ezek volnának az óriások?

Ha léteztek az óriások, hol vannak a csontjaik, a maradványaik? Nagyon sok véleményt olvastam ezzel kapcsolatban. Van, aki az összeesküvésben hisz, hogy az ásatások során megtalált maradványaikat a kormány (bármelyik országé) elrejtette és/vagy a bizonyítékokat találókat elhallgattatta. Vannak, akik úgy gondolják, a megtalált csontokat valamilyen nagy állatnak tulajdonították. Azt is olvastam, hogy a ránk maradt, történelmi nagy építmények épp ezeknek a keverék-embereknek a munkája. Ami le van írva a Szentírásban, és az azon kívüli forrásokban, az mindig kérdőjel tárgya volt. Az is igaz, hogy az emberek inkább figyelnek oda a testi adottságokra, mint a lelkiekre. A görög és római mitológiában is szerepelnek óriások. A római történelemben is le van írva, hogy voltak olyan adottságok-

kal rendelkező „barbárok”, akik testileg nagyobbak és erősebbek voltak társaiknál.

Ugyanakkor, ha múzeumokban látjuk akár csak az elmúlt században viselt ruházatokat, azt hisszük, egy tízéves kislány ruháit látjuk (például Viktória királynő (1837-1901) felnőttkorában is alig 150 centi magas volt, akiről a viktoriánus kort is elnevezték). Ma már sokkal magasabb emberek élnek, és senki nem kételkedik létezésükben.

A természetfeletti mellett, vagy éppen ellenében, sokkal értelmezhetőbb, hogy ezek valóságos emberek voltak, és az „óriások” valami egészen mást jelent. Sok bibliamagyarázó megegyezik abban, hogy bár a Szentírás hangsúlyozza, hogy nagy növésűek voltak, mégis, inkább a befolyásuk, hatalmuk volt erős. Annyira, hogy az ő véleményük befolyásolta a többi embert, és rajtuk keresztül elterjedt az erőszakosság ezen a világon. Mindenki hozzájuk akart hasonlítani, testi erejüket, befolyásukat felhasználták, hogy irányítsák a tömegeket. Ez ahhoz vezetett, hogy az emberek feléjük fordultak, és így Istentől eltávolodtak.

Annyira nagy hatalmuk volt az emberek fölött, hogy Isten úgy döntött, emiatt (is) küldi az özönvizet, amely el akarja törölni, újra akarja kezdeni a világ rendjét. Nem az Isten teremtése, az ember volt rossz, mivel maga Isten mondta mindenre, amit teremtett, hogy jó. Ezek a teremtsékek távol kerültek az igazságságtól, és így beszennyezték azt a tiszta vérvonalat, amely az Úrhoz ragaszkodott. Éppen ezért nem a teremtést kezdi újra, hanem mindazoknak el kell tűnniük, akik Isten ellen fordították az embereket. A tiszta vérvonal megőrzéséről is beszélnek egyes magya-

rázók, tehát az Ádám egyenes leszármazottja volt Noé, és rajta keresztül akarta Isten megőrizni azt, ami igazán tiszta és jó.

Sok mindent nem értünk Istenből, és csak a Szentírás adatott, hogy jobban értsük, és tegyük, amit megértettünk.

Egy régi (azt hiszem, a Kötőjeles történetekben olvastam, Hézsér Gábor írta) történet jut eszembe, amikor valaki arra panaszkodik a másiknak, hogy azért van baja a Bibliával, mert annyi mindent nem ért belőle. Erre a másik azt válaszolta, hogy neki épp elég baja van azzal, amit megért belőle. Amennyiben a Szentírást hittel olvassuk, a látszólagos elmentmondások is arra mutatnak rá, hogy Isten bepillantást enged a titkaiba, de nem minden titkot értünk meg, teljes valójában.

Györky Sz.

A Református Újság színesben történő megjelenését a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Kulturális és Közművelődési Központjának közreműködésével Magyarország Kormánya támogatta. Azonosítószám: BGA/136/2024

Református Újság

Gyülekezeti tájékoztató

Kiadja a Lónyay Gábor Polgári Társulás • Cím: Deregnő 216, 076 74 Deregnő, IČO/reg.szám: 31256732 • Nyilvántartási szám: EV 5612/18, ISSN: 2585-8491
Megjelenik havonta. Kereskedelmi forgalomba nem hozható. • Terjeszti a Deregnő-i Református Keresztyén Gyülekezet

Szerkesztőség: főszerkesztő: Csoma László, szerkesztők: Csoma Annamária, Györky Szilvia, Kraus Viktor, kárpát-medencei tudósítóink: Fábrián Tibor, Szenn Péter
Szerkesztőség címe: 076 74 Drahňov-Deregnő 216, Mobil: 0908 035 094, E-mail: ladislavcsoma@gmail.com vagy csomalaszlo@centrum.sk

Nyomda: Marián Györky - MS PRINT